קיח: כל כתבי פרק ששה עשר שבת

רובם של צדיקים מתים בחולי מעיים. פי׳ בקונטרס למרק עוטומיסס וה״ר אומר כי יש במדרש[ב] למרק אכילה מן המעיים להיות נקיים וטהורים כמלאכי השרת: **אימא** ה׳ בעילות בעלתי ושניתי. וכיוצא למי משני דיבמות היו ולא רצה לקיים נהן מצות עונה אלא רק כדי לקיים מצוה יכוס דהייבו ביאה לאשה: **אילו** היו אומרים לי חברי עלה לדוכן. [ג]לא ידע ר״י מה איסור יש בזר העולה לדוכן אם לא משום ברכה לבטלה שלכהנים אמרה תורה לברך את ישראל: **עיין תפלה.** פי׳ בכוונת הלב וכן הביא דאלו דברים שאוכל מפירותיהן בעולם הזה (לקמן דף קכ.) דאשיב עיון תפלה אבל הא דאמר בברכות (דף לב: ועה.) המעיין בתפלתו סוף נא לידי כאב לב הוא עיון דמלפה מתי יעשה הקב״ה בקשתו שסבור שתפלתו מקובלת כדמיימי עלה תוחלת ממושכה מחלה לב וכן הביא [ד]דאמר ר״י שלשה דברים מזכירין עוונותיו של אדם קיר נטוי ועיון תפלה [ומוסר דין לשמים על חבירו] והא דאמר בפרק בנו פשוט (ב״ב קסד:) שלשה דברים אין אדם גילוי מהם בכל יום לשון הרע והרהור עבירה ועיון תפלה אין לפרש שמלפה מתי תיעשה בקשתו שהרבה בני אדם גילוים מזה אלא הוה כי ההוא דשמעתין כלומר שאינו מתכוין בתפלה שלו אפשר ליהר כדאמרינן בירושלמי[ה] מחזיקנא טיבו לרשא דכי מטא למודים מנפשיה כרע[ו]:

נתליסר

נחלת יעקב אביך וגו׳ לא כאברהם שכתוב בו [1]קום התהלך בארץ לארכה וגו׳ ולא כיצחק שכתוב בו [2]כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל אלא כיעקב שכתוב בו [3]ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ר״נ בר יצחק אמר ניצול משעבוד גליות[ו] כתיב הכא והרבבתיך על במתי ארץ וכתיב התם [4]ואתה על במותימו תדרוך אמר רב יהודה אמר רב כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו שנאמר [5]והתענג על ה׳ ויתן לך משאלות לבך עונג זה איני יודע מהו כשהוא אומר [6]וקראת לשבת עונג [7]הוי אומר זה עונג שבת במה מענגו רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמי׳ דרב אמר בתבשיל של תרדין [ח] ודגים גדולים וראשי שומין רב חייא בר אשי אמר רב אפי׳ דבר מועט ולכבוד שבת עשאו הרי זה עונג מאי היא א״ר פפא כסא דהרסנא אמר ר׳ חייא בר אבא א״ר יוחנן כל המשמש שבת כהלכתו אפי׳ עובד ע״ז [כדור] אנוש מוחלין לו שנאמר [7]אשרי אנוש יעשה זאת וגו׳ מחללו אל תקרי מחללו אלא מחול לו אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל שבת [8]ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון שנאמר [9]ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט וכתיב בתריה [10]ויבא עמלק אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי [11]אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים שנא׳ [12]כה אמר ה׳ לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו׳ אמר ר׳ יוסי [13]יהא חלקי מאוכלי שלש סעודות בשבת א״ר יוסי [14]יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום איני והאמר מר הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף כי קאמרינן בפסוקי דזמרא א״ר יוסי יהא חלקי ממתפללים עם דמדומי חמה [15]א״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן [16]מצוה להתפלל עם דמדומי חמה א״ר זירא מאי קרא [17]יראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים וא״ר יוסי יהא חלקי ממתי בחולי מעיים דאמר מר[ז] רובן של צדיקים מתים בחולי מעיים וא״ר יוסי יהא חלקי ממתי בדרך מצוה וא״ר יוסי [18]יהא חלקי ממכניסי שבת בטבריא וממוציאי שבת בצפורי וא״ר יוסי יהא חלקי ממושיבי בהמ״ד ולא ממעמידי בהמ״ד וא״ר יוסי יהא חלקי מגבאי צדקה ולא ממחלקי צדקה [19]וא״ר יוסי יהא חלקי ממי שחושדין אותו ואין בו אמר רב פפא לדידי חשדן ולא הוה בי א״ר יוסי חמש בעילות בעלתי ונטעתי חמשה ארזים בישראל ומאן אינון ר׳ שמעאל ברבי יוסי ור׳ [20]אלעזר בר״י ור׳ חלפתא בר״י ור׳ אבטילם בר״י ורבי מנחם בר׳ יוסי והאיכא ורדימים היינו מנחם ואמאי קרי ליה ורדימים [21]שפניו דומין לורד למימרא דרבי יוסי מצות עונה לא קיים אלא אימא חמש בעילות בעלתי ושניתי [22]אמר רבי יוסי מימי לא קריתי לאשתי אשתי ולשורי שורי אלא לאשתי ביתי ולשורי שדי אמר ר׳ יוסי [23]מימי לא נסתכלתי במילה שלי איני והאמרו ליה לרבי מאי טעמא קראו לך רבינו הקדוש אמר להו מימי לא נסתכלתי במילה שלי ברבי מילתא אחריתי הוה ביה שלא הכנים ידו תחת אבנטו וא״ר יוסי [24]מימי לא ראו קורות ביתי אימרי חלוקי וא״ר יוסי מימי לא עברתי על דברי חברי יודע אני בעצמי שאיני כהן אם אומרים לי חבירי עלה לדוכן אני עולה [25]וא״ר יוסי מימי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי אמר רב נחמן [26]תיתי לי דקיימית ג׳ סעודות בשבת אמר רב יהודה תיתי לי דקיימית עיון תפלה אמר רב הונא בריה דרב יהושע [27]תיתי לי דלא סגינא ד׳ אמות בגילוי הראש אמר רב ששת תיתי לי דקיימית מצות תפילין ואמר ר״נ תיתי לי דקיימית מצות ציצית אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה אבוך במאי זהיר טפי אמר ליה בציצית יומא חד הוה קא סליק בדרגא איפסיק ליה חוטא ולא נחית ואתא כמה דלא רמיה ואמר אביי תיתי לי דכי [28]חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה

עבידנא

נחלת יעקב. ולא נחלת אברהם וילמק: **לארכה ולרחבה.** אלרן זו ולא יותר: **הארנות הלל.** ומו לא: **מכניל של מרדין.** מסוס הוא: **לאלי זומין.** מסוגים היו להן: **כסא דהרסנא.** דגים קטנים מטוגנים בשומן קרניהן ובקמח: **דור אנוש.** המחילו לעבוד ע״ז לכתיב (בראשית ד) אז הוחל לקרוא וגו׳: **כתריה.** בתר ההיא פרשתא: **כרי זה מחרף ומגדף.** שגביאים הראשונים מיקנו לומר בפרקים לשבח והודיה כדאמרינן בערבי פסחים (דף קח.) וזה הקורלה תמיד בלא עתה אינו אלא כמזמר שיר ומתלוצץ: **פסוקי דזמרא.** שני מזמורים של הילולים[ט] הללו את ה׳ מן השמים הללו אל בקדשו: **דמדומי חמה.** כשהיא אדומה שחרית אחרי העלה מיד היא אדומה וערבית סמוך לשקיעתה: **עם שמש.** עם זריחתה: **ולפני ירח.** קודם אור הירח בעוד השמש לא שקעה: **ממתי מחולי בני מעיים.** שמתיישרין ביסורין ומתמרקין עוונותיהן: **ממכניסי שבת בטבריא.** מפני שהיא עמוקה ומחשכת מבעוד יום וסכורין שחשכה. וממוציאי שבת בצפורי שיוצאת בראש ההר ובעוד השמש לא שקעה: **ממי הרו